

EVANGELIKUS ÓRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

A HAZAI NÉGY EVANGELIKUS EGYHÁZKERÜLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenként egy íven, a Hivatalos Közlemények, mint az Ev. Órálló melléklete, minden két hétben.

A kéziratot a szerkesztőhöz, a hirdetés szövegét és díját a kiadóhivatalba kell küldeni.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

KOVÁCS SÁNDOR theol. akad. tanár
Pozsony, Konvent-utca 11. szám.

KIADÓHIVATAL:

HORNÝÁNSZKY VIKTOR
Hírlapkiadóhivatala, Budapest, V., Akadémia-u. 4.

A lap ára a „Hivatalos Közlemények“ melléklettel együtt egész évre 10 kor. félévre 5 kor., negyedévre 2.50 kor.

A Hivatalos Közleményeket az anyaegyházak és felsőbbrendű iskolák ingyen kapják.

Hirdetés ára oldalanként 32 kor.

TARTALOM: Jézus — mindörökké. (Chr. W.) — Tövisek és virágok. F. — Egyházi élet. — Irodalom. — Szerkesztői üzenetek.

Jézus — mindörökké.

„Jézus Krisztus tegnap és ma — és mindörökké ugyanaz.“
(Zsid. 13, 8.)

Igazság-e ez? Avagy az a Jézus, a ki egykor ott járt-kelt Palesztina izzó ege alatt, azonos-e avval a Jézussal, a kinek ma az egyházak szolgálnak? Vajjon nem más-e az a Jézuskép, a mely a róm. katolikus keresztyénség oltárait diszíti, mint az, a mely a modern hívők lelkében él? Ugyan ki tagadhatná ez ellentéteket? És mégis, dacára a különböző hitbeli és tanszerű felfogásoknak, ez a személy, a melyhez a különböző felfogások fűződnek, oly nagy, oly emelkedett s oly messze kiható, hogy nem azonosítható egyetlen tan avagy kultusz tiszteletének alakjával sem. Ő az, a kit az ősatyák vártak s ki után az ó-szövetség prófétái epedtek s Görögország bölcssei sóvárogtak; a kelet felől támadó világosság, a mely az emberiségnek új fényt és életerőt árasztott. Nem jött a Dávid koronájával, miszerint ezt Izrael népe várta; sem mint a világ bölcsészeit legyőző új bölcselő, miként azt a görögök vélték: és mégis ő lett a világ vágyva óhajtott megváltója. Mert a mit ő hozott, az a világ legjava, legdrágább kincse: új élet Istenben. Váltakozzanak bármikép a hittételek: Jézus mindig központjuk marad. S hogy megjelent: nincs többé nélküle fejlődés. Tegnap és ma és mindörökké a Krisztus marad ő, szegények vigasztalása, szenvedők enyhülése, gyenge lelkek erőssége, út, igazság, világosság és élet. Senki sem mehet az Atyához, hanem ha ő általa.

(Chr. W.)

Tövisek és virágok.

III.

A *dunántúli gyámoldáról* sok cikk ment mostanában végbe. Igen életbevágó kérdéstről van szó, azért itt több türelemre s higgadtságra van szükség, hogy a dolog tisztázódjék.

A kerületi tanítószék azt kívánja, hogy a Gyámolda kötelékébe újra felvétessék. Ezt azon a címen követeli, hogy 1895-ig tagja volt annak s mint egyházi testületnek ma is megvannak ugyanazon jogai a Gyámoldával szemben, mint azelőtt.

Ezen jogigénnyel szemben az egyhker. számvevő tisztán a kétszerkettő megdönthetetlen igazságával kimutatja, hogy a tanítók újra fölvétele azonos a Gyámolda halálós ítéletével, mivel ezt a roppant terhet a Gyámolda nem bírja el. A tanítók újra fölvétele esetén a már eddig nyugalmazott 147 tanítónak évi gyámdíját le kellene szállítani a negyedrésznnyire; 182 még nem nyugdíjas, de nyugdíjigényes tanítót pedig a befizetett járulék felének visszatérítésével a Gyámolda kötelékéből el kellene bocsátani. „Ha tudatosan tenné valaki — jegyzi meg — lelketlenségnek kellene mondani, hogy az újabb tanítók 329 idősebb tisztársaik érdekeit és szerzett jogait vetik koekára csak azért, hogy maguknak új jogokat próbáljanak szerezni“.

Ez elég világos beszéd. A mi más szóval annyit jelent, hogy a tanítók újra fölvétele esetén a Gyámolda egyszerűen megbukik s nemesak az új tanítók bukának meg vele, hanem a régiak is kibuknak belőle.

Pedig a lelkészekről még eddig egy szó sem esett. Hát azokkal mi történik? Az, hogy azok is kibuknak belőle a régi tanítókkal együtt.

No hát ez igen épületes látvány lesz. Ajánlom különösen Czuppon esperes úr nagybecsű figyelmébe, ki az Órálló 24. sz.-ban erre vonatkozólag megjelent s fájdalmas sóhajtásokkal teljes cikkét oly kitűnőnek találta, hogy azt jónak látta az Ev. Népsz. 6. sz.-ban is szörölszóra megjelentetni. „Lelke elszorul, szíve fáj — írja — mikor a kerületi Gyámolda végbukásáról kell beszélnünk. Ne beszéljünk róla...“

Hja! de mikor kezd körünkre égni a veszedelem. Akkor se beszéljünk róla? Hát ő minek beszélt s főképp úgy, a hogyan beszélt, kár volt beszélnie.

Itt érthetően csak a számok beszélnek. A számok beszédével szemben pedig hiábavaló beszéd minden „lélekelszorulás és szívfájás“.

A számok pedig azt beszélnek, hogy 329 tanító és 166 lelkész nyugdíja forog veszedelemben az által, ha a tanítókat újra fölveszszük a Gyámolda kötelékébe.

Kik kívánják azt, hogy ezeknek a régi tagoknak nyugdíja leszálltassék $\frac{1}{4}$ résznyire, vagy tán ha föl-emésztődik az egész gyámoldai tőke — egészen is megszüntetessék?

Ezt első sorban a tanítók kívánják. S az a csodálatos, hogy nem csupán az újabbak, a kik végtére is semmit nem kockáztatnak, hanem a régiek tanítók, tehát a gyámoldai tagok maguk is szolidaritást vállaltak fiatal tisztársaikkal és segítenek nekik megbuktatni a tulajdon saját nyugdíjukat.

Hogy ezt miért teszik? Erre a kérdésre igazán nem tudom megtalálni a feleletet. De azt kell hinnem, hogy maguk a nyugdíjigénnyel bíró tanítók vagy nem értették meg, vagy nem hitték el a kerületi számvevőnek előterjesztését. Másképp lehetetlen volna föltenni róluk, hogy maguk alatt segítenék vágni a fát.

Másodsorban Czuppon esp. úr — s meglehet, hogy még mások is — kívánják azt. Tehát lelkészek is készek áldozatul hozni gyámoldai nyugdíjukat azért, hogy a fiatal tanítók is fölvéssenek.

Hát én kész vagyok ugyan meghajolni Cz. úr véleménye előtt, de józan észszel követni őt képtelen vagyok.

Mert — lássuk csak: kiknek a kedvéért történik ez a példátlan áldozatkészség s felbuzdulás?

A fiatal tanítók kedvéért. Mi okból? Talán ezek a szegény fiatal emberek ki vannak zárva minden nyugdíj-jogosultságból s csupán a Gyámolda volna az egyedüli, melynek ajtáján bebocsáttatásért joggal zörgethetnek? S ha ide be nem bocsáttatnak, akkor földönfutókká lesznek?

Távolról sem! Sőt ezek a fiatal urak, kik 18—19 éves korukban megkezdik hivataloskodásukat, 40 évi szolgálat után, tehát úgy 60 éves korukban teljes fizetéssel nyugalomba mehetnek. Ez a teljes fizetés pedig most (később bizonyosan emelkedni fog) 800 K és 500 K korpótlék = 1300 korona.

A mint látszik tehát, semmivel sem lesz rosszabb dolguk akkor sem, mikor már „nyugosznak“, mint most, mikor még dolgoznak. Sorsuk tehát egyáltalán nem részvétet keltő. Nekünk lelkészeknek ilyen még álmódunk sem lehet jövőnkéről.

S most mégis mit kívánnak? Nem kevesebbet, mint azt, hogy az 1300 koronához még 420 K-t kapjanak a Gyámoldából, így lenne aztán 1720 korona jövedelmük a nyugalomban, 60 éves korukban... Tehát sokkal több, mint mikor még dolgoztak.

Nagyon szép! Tagadhatatlan...

És ha e miatt 329 öreg tanító s 166 lelkész nyugdíja tönkre megy?

Mit bánják ők, ha Pestbuda összedűl is, csak még az a 420 K legyen meg.

És a nyugdíjigénnyel bíró öreg tanítók is chórusban zengik velök: mi sem bánjuk!...

És Czuppon úr is „elszorult lélekkel s fájó szívvel“ bár, de velük zengi: én sem bánom!...

No hát én azt hiszem, hogy ez már valamivel több még a nagyságnál is...

Az öreg tanítók szolidaritásáról nem szólok. Az az ő dolguk.

De hogy mi lelkészek, később elvesztjük az új tanítók miatt 420 K gyámoldai járulékunkat s azzal a nyomorult 800 kor. egyetemessé nyugdíjjal 70—75 éves korunkban, mikor már csak a szemfedő van hátra, meggyünk koldulni, csak mellettünk a fiatal 60 éves

tanítónak 1720 K nyugdíj élvezete legyen meg: már engedelmet kérek, de ha ezt kívánni lelketlenség, elkövetni meg örültség.

Mi történjék tehát, hogy a fiatal tanítók jogain esett „csorba“ mégis kiköszörülve legyen? És a régi gyámoldai tagok se veszítsék el miattuk szegényes nyugdíjukat? Szóval, hogy az a bizonyos kecske is jóllakjék stb.

Mikor a fiatal tanítók nagy sérelmeiről van szó, itt hangsúlyoznunk kell, hogy az egyházat nem lehet hálátlansággal vádolniok, mert hiszen az ő érdekükben, az ő javukra évenként 24 K-át fizet be adókép az országos tanítói nyugdíjalapra, holott pedig a Gyámoldába az én gyülekezetem 4 nyugdíjigényes tanító s egy lelkész, összesen tehát öt gyámoldai tag után 45:56 K-át, a miből egy után mindössze 9 K esik. No hát ezt tessék összehasonlítani az országos tanítói nyugdíjalapra befizetett összeggel s akkor a fiatal tanító meggyőződhetik arról, hogy ő egyáltalán nem mostoha gyermek. mert a gyülekezet évenként 24 K-t, aztán meg a tankötelesek után fejenként és évenként 30 fillért, tehát egy 80 főből álló osztálynál a másik 24 K-t is befizeti s ekkép 48 K, áldozatot hoz az a „hálátlan egyház“ az ő „mostoha kitagadott“ tanítójának érdekében. Tehát kétszer annyit, mint lelkésze érdekében.

E szerint tehát jogsérelemlről s hálátlanságról beszélni — gyerekes dolog.

De ám orvosolja meg a kerület a nagy jogsérelemlét! Hogyan? Úgy, hogy a Gyámolda sorompóit most: lelkészek és tanítók előtt bocsássá le, a régi Gyámoldát zárja be; a mostani tagok nyugdíját, míg az utolsó is ki nem hal, bonyolítsa le. S egyidejűleg a megváltozott viszonyokhoz alkalmazkodva, új számítási alapon nyisson meg egy új Gyámoldát s azt nyissa meg egyiránt kötelező belépéssel a következő lelkészek s a régi Gyámoldából kimaradt tanítók előtt.

Csináljon a kerület, miután a régi Gyámoldát lezárta, egy tabula rázát s azon, új matematikai kulcs szerint egy új Gyámoldát.

Ez egyenlő mérték lesz, mely ellen kifogást senki sem tehet, főképp a tanítók nem. Ebbe az új Gyámoldába aztán, ha majd a régiek utolsó tagja is ki lesz elégitve, azaz kihál, át lehet hozni azokat a bizonyos alapokat is, a mikhez a tanítói kar jogot tart.

F.

EGYHÁZI ÉLET.

GYÜLÉSEK.

A soproni felső egyházmegye július 18-án Ruszton tartotta évi rendes közgyűlését Brunner János esperes és dr. Démy Lajos esperesfelügyelő elnöklete alatt. A közgyűlést megelőző gyámintézeti istentiszteleten Scholtz Ödön ágfalvi lelkész prédikált Nehemiás 2, 17 felett, mire az esp.-felügyelő megnyitotta az esperességi közgyűlést. A megnyitás után mindenekelőtt a szükségessé vált választások ejtettek meg. Egyházi főjegyző Scholtz Ödön lett, helyébe mint másodjegyző Geistlinger Pál harkai lelkész lépett, a tanügyi bizottság egyházi elnökévé Breyer Jakab medgyesi lelkész választott. Különben a tanügyi bizottság az új szabályrendelet értelmében újra szerveztetvén, az esperesség területén fekvő soproni evang. felsőbb tanintézetek igazgatói is beleválasztottak, a mi ügyis virágzó esperességi tanügyiünknek csak előnyére fog válni.

Az esperes évi jelentése során mély részvétének adott a közgyűlés kifejezést Lujza dán királyi hercegnő

elhunyta felett, a ki mint Frigyes, schaumburg-lippe herceg neje, Sopronban hat éven át az evang. gyülekezet buzgó és lelkes tagja volt, valamint azon pótolhatlan veszteség felett, mely szeretve tisztelt főpásztorunkat Gyurácz Ferenc püspök úr Ó méltóságát hűséges hitvestársa halálával érte.

Mivel a lajtaújfalui állami elemi iskolához, hol hat tanerő működik, a kultuszminiszter ismételt sürgetés dacára mindeztideig nem nevezett ki ev. vallású tanítót, ki ottani gyülekezetünkben a kántori teendőket végezhetné, az esp. gyűlés ismételten felír a kerülethez, hogy ev. tanítónak oda való kinevezését, esetleg áthelyezés útján is, a magas kormánytól erélyesen követelje. Hasonlóképpen újból felír az esperesség a kerülethez avégből is, hogy a lelkészek és tanítók jó erkölcsi viseletű és legalább elégséges előmenetelű fiait, a kerület középiskoláiban, hasonlóan a tanárok fiaihoz, esetleg a felemelt államsegély egy részének idefordításával, tandíjmentességben részesítse. Veperd leánygyülekezet anyasítását a kerület tavaly engedélyezvén, az esp. gyűlés a betervezett tervek alapján az iskola, imaház és paplak építésére megadta az engedélyt.

A borbolyai plébános az ottani evang. gyülekezetből, mely új iskola építésére katolikus tulajdonostól házat vásárolt, ezen ház után párbért követelt. Mivel a gyülekezet a párbér fizetését megtagadta, a plébános úgy a gyülekezet, mint több evang. egyháztag ellen, kik szintén kath. kézből házat s birtokot vásároltak, pört indított. Az evangélikusok ügyét dr. Kugler Alfréd esp. ügyész védte és pedig ritka eredménnyel. A plébános keresetével valamennyi fórumon el lett utasítva s azonfelül az összes perköltségek fizetésére köteleztetett. Az esp. gyűlés jeles ügyészenek a buzgó és eredményes védelemért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Az esperesség 11 gyülekezetének lélekszáma 22,244. 1905-ben született: 773, konfirmáltak 461, esküdött 187 pár, köztük 34 vegyes és pedig 9 tisztán evangélikus, 11 pedig tisztán katolikus gyermekneveléssel, míg két pár elkerülte az egyházi esketést. Az úrvacsorázók száma 4632 volt, meghalt 512; egyházunkba betért 8, kitért 3 személy.

Az esperességi pénztár bevétele 1137 kor. 41 f; kiadása 1087 kor. 86 f, feleslege 49 kor. 55 f volt. Az esp. vagyona 1061 kor. 82 f. Mivel az esp. egyházi főjegyző teendői évről-évre szaporodnak, a közgyűlés főjegyzőjének évi 100 kor. tiszteletdíjat szavazott meg. Az esperességi lelkészi nyugdíjalap tőkéje 1120 korona 05 fillérrel szaporodván, 16,862 kor. 90 fillérre emelkedett. A számvévszék jelentése szerint valamennyi község háztartása és számadása a legjobb rendben találtatt, miért is a közgyűlés a kurátoroknak és pénztárosoknak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Néhány gyülekezetet, melynek nagobbmervű régi hátralékos követelése van, azok erélyes behajtására kötelezett a közgyűlés.

Az iskolákat illetőleg elrendeltetett, hogy a tanítók az óráközökben a gyermekekkel torna és játékgyakorlatokat tartsanak. Eddig 4 gyülekezetben volt nőegylet; 1905-ben megalakult az 5-ik Ágfalván, mely máris szép virágzásnak indult. Az esp. gyűlés Löw kerül. gyámint. elnök indítványára felszólítja a többi gyülekezetet is, hogy a tél folyamán mindenütt megalakítsák a nőegyleteket.

A Zsedényi-díjat Weber Samu ágfalvi tanító, a Simunyák-félt Frühwirth Károly soproni elemi iskolai igazgató nyerte el. A kerületi gyűlésre megbízólevéllel Löw Fülöp és Pröhle Károly lelkészek, dr. Hering Zsigmond és dr. Lugler Alfréd világiak küldettek ki.

A közgyűlést, mely mindvégig emelkedett hangulatban folyt le, Brunner János esperes buzgó imádsága zárta be.

Közvetlenül az esperességi gyűlés után az *esperességi gyámintézet* tartotta évi közgyűlését, Scholtz Ödön egyházi és mivel a világi elnök távol volt, Stark Lajos világi elnöklete alatt. Az egyházi elnök jelentéséből kitént, hogy az esp. gyámintézet bevétele, noha 1905-ben 2666 K 67 f bevétellel az összes dunántúli esp. gyámintézetek között első helyen állt, 1906-ban ismét 153 K 04 fillérről 2819 K 71 fillérre emelkedett. Több mint 100 K bevétele az ágfalvai, locsmándi és soproni helyi gyámintézetnek volt, utóbbinak 1781 K 66 f, miből 845 K 90 f magára a házi gyűjtésre esik. Harkán, hol eddig nem volt házankénti gyűjtés, ezidén szintén tartott, mi által a bevétel a tavalyi 36 K 80 f-ről 72 K 14 fillérre, tehát csaknem 100%-al emelkedett, mit a közgyűlés örömmel vett tudomásul. Felosztásra 283 K 55 f került, miből a pozsonyi diakonissa-anyaház, továbbá Bares, Balf, Bánfalva, Borbolya, Lajtaújfalu, Veperd és Nagyvázsöny nyert segítséget. Az esperesség hat szegény, építkező, adóssággal küzdő, esetleg építési alapot gyűjtő gyülekezte tavaly a gyámintézet, Gusztáv Adolf-egylet, Luth. Gotteskasten és Ev. Bund részéről 1323 K 10 f segélyt nyert. Egyházi elnök rámutatott azon vagy tudatlanságból vagy rosszakaratból folyó támadásra, melyet a zurányi kerület követte, gróf Batthányi Tivadar, ki mandátumát nagyszámú evangélikus választóknak is köszöni, a magyar delegáció egyik utóbbi ülésén, egyik legnagyobb jöltevőnk, az áldott Gusztáv Adolf-egylet ellen intézett. Az esp. gyámintézet megbotránkozással utasítja vissza gróf Batthányi Tivadar ezen esztelen támadását és felír a kerületi gyámintézet útján az egyetemes gyámintézethez, hogy az a Gusztáv Adolf-egyletnek ezen klerikális oldalról folyton ismétlődő megtámadásokkal szemben alkalmas módon, megfelelő erkölcsi elégtételt szolgáltatasson. Midőn végül azon hölgyeknek, kik a gyámintézeti istentisztelet után a nagy szeretetadományra az eddig esp. gyámintézetünkél még el nem ért nagyságú offertóriumot, 102 koronát gyűjtöttek, meleg jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott, a méltóságos lefolyású esp. gyámintézeti gyűlés az egyházi elnök imájával s a „Maradj meg kegyelmeddel” kezdetű ének eléneklésével véget ért.

A tátraaljai egyházmegye ez évi közgyűlését júl. 20-án Késmárk szab. kir. városában tartotta meg. A közgyűlést megelőzőleg gyámintézeti istentisztelet tartott az új templomban Hojts Pál kislomnici lelkész szónoklatával.

Kulman János felügyelő megnyitójában elparentálta Kéler Pált, késmárki egyházfelügyelőt és esp. ügyészt. Szívélyesen üdvözlő az új munkások sorában dr. Tátray Gergelyt késmárki és Váradi Szakmáry Adorjánt batizfalvi egyházfelügyelőt. Öszintén üdvözlő Székely Gyula főesperest, lelkészi működésének 40 éves jubileuma alkalmából. Az egyházpolitikai kérdéseket illetőleg megjegyzi, hogy egész közéletünkben bizonyos forrongás, átalakulási processus konstatálható és senki sem bírja meghatározni azt, hogy a fejlemények miként fognak végződni. Kísérjük ezeket éber figyelemmel és várjuk a legjobbat.

A főesperes évi jelentéséből kiemelendő: Az egyházpolitikai törvények hatása semmi feltűnő káros hatást nem mutatnak az egyházi életre, keresztesítés, hirdetés, esketés, temetés, kivétel nélkül a régi jó egyházas szellemben történik. Házassulandó vegyes párok a születendő gyermekekre megegyeztek öt esetben egyházunk javára, egy esetben kárunkra.

Adományok az egyház és iskola iránti szeretet oltárára a lefolyt évben 17,758 kor. értékben folytak be egyes hitbuzgó egyének részéről. Menguszfalva és Sublechnic

új orgonát szerzett; Késmárk a régi történelmi nevezetességgel bíró templomot javította, Krih új oltárt emelt, Tótfalu új templomot épít, Hollólmnic az iskolát, Topporc a paplakot gyökeresen alakítja át. Öröndetes esemény nemcsak egyházmegyei, hanem egész Szepességre, hogy Thököly Imre hamvainak Késmárkon leendő elhelyezése iránt megindított mozgalom végre sikerre vezetett.

Az egyházas életnek világos tanujele, hogy egyházainkban a mostani anyagias világban is 5135 fi és 6566 nő = 11,711 járult az Úr szent asztalához. Áttérés volt kettő hozzánk, tőlünk senki. Lipták Tivadar topporci lelkész Izsákfalvára távozott és Pösch G. Adolf lépett örökébe.

A dekanatusi jelentésekből kitűnik, hogy a tanítók legnagyobb része hiven és lelkiismeretesen teljesítette szent kötelességét a nevelés és oktatás terén.

Az ez évi aug. 21—24. Szepesbela-Barlangligeten tartandó kerületi gyűlésre Alexy Mátyás, Holko Mihály, dr. Lersch Kornél és Stenczel Sándor megbízólevéllel az egyházmegye többi lelkésze, valamint: dr. Payer Géza, Brukner Károly, Belóczy Sándor, id. Koromsay György, Genersich Tivadar, Toppercz Rezső, Kertscher Sándor jk. kivonattal küldettek ki.

A számvevőszék jelentése, hogy az egyházi számadások rendben találtak, helyeslő tudomásul vétetett. Elhatározták, hogy jövőben az egyes egyházak a számadásokban kitüntetett vagyonállapota az esp. jkvbé vétessék föl. A kerületi gyűlésen a tanítók számára biztosított két helynek betöltése céljából Gréb János tanítót jelölték. Jelentették, hogy a tanító-körök rendszeren tartották értekezleteiket s az ezekről szóló jegyzőkönyveket beterjesztették a főesperesi hivatalnak. A szepesvárosi és tátraaljai egyesült nyugdíjintézet vagyonállapota 45,556 K, a múlt évben ezen intézet 12 nyugdíjjogosultat 190—190 koronával segélyezett.

A sublechnici szórványgyülekezet iskolája állami segélyre nem tarthat igényt, mivel a tankötelesek száma 30-nál kevesebb.

Egyöntetőség céljából elhatározták a bemutatott minta szerinti anyakönyv, osztályzati nyomtatvány, mulasztási napló, havi értesítő könyvecske az esp. összes iskoláiba való bevitelét; minden tanító köteleztetett e minta szerinti tanmenetnek és órarendnek az isk. év elején leendő beterjesztésére.

A számvevőszék jelenté, hogy az alapítványokról szóló kimutatásokat felülbírálta; elfogadtatott azon javaslata, hogy ezen kimutatások a bemutatott minta szerint újból állíttassanak ki és két példányban terjesztessenek föl. Dianiska Frigyes késmárki lelkész jelentést tesz a szepesi lelkészegyesület működéséről, mely működés bizonyosságai a liturgia egyöntetősége; a katechizáció fellendülése; a szepesi XXVI városi fraternitás története s a keresztyénség lényegéről; irodalmi bizottságot alakított a vegyesházasságban élő hívek hitökben való erősítésére szolgáló röpirat s a híveknek nyújtandó épületes olvasmányok kiadására. Megválasztatott az egyházmegyei nyugdíj és iskolai bizottság.

Az esperes-felügyelő cyclusa lejárván, a szavazatok augusztus végéig okvetetlenül beadandók az ez alkalommal kiküldött szavazatbontó-bizottság elnökéhez, dr. Tátray Gergelyhez Késmárkra.

Az elhalálozott Kéler Pál egyházmegyei ügyész helyébe dr. Lersch Kornél választatott meg egyhangulag.

A főesperes úr köszönetével és fohászával a gyűlés véget ért.

Kishont. A kishonti egyházmegye júl. 30-án Rimaszombatban tartotta közgyűlését. Ez az egyházmegyénk földrajzilag is kikerekített egészét képez. A Rima völgyét

foglalja magában egész Csizig és Várgedeig. Kishont fényes multra tekinthet vissza. Papjainak magas theologiai színvonalaért egykor *Parva Saxonianak* hívták s dolgozataik, a híres *Solennia* messze földön nagy becsületet szerzett az egyházmegyének. Gyönyörű könyvtárt gyűjtött, mely ma is megvan Cserencsényben. A múlt század utolsó tizedeiben nemzetiségi viszályok dúltak fel az esperesség békéjét s a theologiai munkálkodástól a figyelmet más mezőre fordították. Lassan — egy emberöltő kimultával — végre elcsendesültek e zivatarok s a megye újra visszatérhetett a régi barázdára. Az új korszak megteremtése Szontágh Bertalan híres gömői alispán erélyének s Kubinyi Aladár kir. törvényszéki elnök bölcs kormányzatának eredménye. E két felügyelő mellett a munka oroszlánrésze Gyürky Pál főesperesnek jutott, a ki a nehéz napok minden terhét és veritékét megosztotta velök. Kishont ma a legcsendesebb, szinte zajtalanul működő egyházmegyék egyike; az egyházi élet hullámai szabályos mederben, egyforma eséssel iramlanak tova.

A közgyűlést, mivel Kubinyi Aladár felügyelő üdülés miatt távol volt, Medveczky Sándor kir. közigazgató nyitotta meg. Rövid beszédéből kiragadjuk azt a teljesen igaz gondolatot, hogy a közöny, a tespedés, szóval a belső ellenség gonoszabb a külsőnél. Bizonyos önzés harapózott el köztünk; két kézzel kapnánk azon kincsek után, a miket a keresztyén vallás kínál, az előnyökért, a melyek vele járnak, de húzódozunk a terhektől és áldozatoktól. Indítványára távirattal üdvözlötték a közszeretletben álló felügyelőt, Kubinyi Aladárt, a kinek magvas megnyitói egyszerre magas színvonalra emelték a tanácskozás színvonalát. A gyűlés megalakulása után Gyürky esperes bemutatta az esperességnek Baráth Károlyt, Várgede új missionarius lelkészét, a kinek beköszöntője általános rokonszenvet keltett. Az esperesi jelentés tömör lapidaris modorban, minden cícoma nélkül emlékeztet meg a letűnt év közigazgatási eseményeiről. Kubinyi Aladár és a jelenlevő Fábry János királyi kitiüntetést éljenzéssel vette a gyűlés tudomásul. Osgyan vallásos estét rendezett az egyházi építkezés javára. Nyustya Fáy Gyuláné emlékére 1000 K alapítványhoz jutott. Az évi adományok főösszege 3900 kor., építkezésre és adósságtörlesztésre mintegy 60,000 koronát fordítottak a hívek. 3 tanító jutalmazásban részesült a vármegyei nemzeti alaphól. Szomorú pontja volt a jelentésnek, hogy az egyházmegye területéről is megindult a kivándorlás Amerika felé s csodálatos, épen oly vidéken, Rima-Brézón, a hol a likéri vasgyár kitűnő keresetforrásul szolgál. Végül kemény s határozott szavakkal ítélte el a múlt évi tiszolci belmissiói értekezletet, mely a separatio célzatát szolgálta. Kishont nem vehetett részt benne, mert „a belmissio ezen vándorai bizonyos testületi szervezet képét mutatták, a melynek alapszabályait a nyilvánosság nem ismeri; a rendezőket a közvélemény szerint az egyházi szempontok mellett más mellétekintetek is vezérlik s Tiszolcba jövetelöket az egész megye jogosult aggodással és izgalommal nézte“. A tiszolci lelkész jelentése szerint az értekezlet nyilvános tárgyalásai mind végig egyházas mederben maradtak; a belmissiói célok szolgálata azonban jobban megvalósítható a *fennálló közösségek, a gyámintézet és Luther-Társaság által* és nincsen szükség külön szervezetekre. Ha Tiszolc élénkíteni akarta egyházi életét, hivatna volna meg falai közé az esperességi gyűlést, a gyámintézetet és Luther-Társaságot. Ennek mélyebb hatása lett volna a gyülekezetre s a testvérekkel való közösség szellemét is élesztette volna. Az esperes szavait a közgyűlés minden tárgyalás mellőzésével *egyhangulag helyeselte*.

A számvevőszék munkájáról Banczik Samu számolt be, a kinek indítványait a gyűlés mind elfogadta. Megrotta Tiszolcot, hogy papját, tanítóit rendetlenül fizeti s még a mult esztendőről is tartozik. Az özvegy-árva-intézet vagyona, 1000 K évi gyarapodást bele számítva, 32.200 K s a segély egyénenként 51 K-ra emelkedett. Az egyházmegye vagyona 11.572 K. Ebből könyvtári alap 918 K, a Kollár-alap (jórészt a könyvtár gyarapítására) 2700 K. Az egyházmegye évi költségeloirányzata 3884 K 57 f; feljegyezni való, hogy alig van jótékony és közmívelődési cél, a mire állandó segélyt ne adnának. Szép összeg jut irodalmi és könyvtári célokra, a rimaszombati gymnasiumra, az özvegy- és árvaintézetre. Az egyházak összes bevételei 128.000 koronára rúgtak, a kiadások 117.000-re. — Rendkívül örvendetes képet tárt a gyűlés elé az iskolákról Liskay János alesperes. A vallás kivételével minden tárgyat magyarul tanítanak az iskolákban és pedig szép eredménnyel. Likéren, Nyustyán és Rimabrézón a vallást is magyar nyelven tanítják. Csodálatos azonban, hogy az iskolákban aránylag a vallástani eredménye legkedvezőtlenebb. Ennek főokát jó tankönyvek hiányában keresik s ezért megkérlik az egyetemes egyházat, a Luther-Társaságot, hogy a hiányon segítsen. Liskay kiemelte Banczik S. kézi könyvének használhatóságát; ezt a könyvet évek óta fölterjesztették már az egyetemes tanügyi bizottsághoz, de mindeddig nem érkezett rá bíráló. — Az oktatás sikerében része van a rima-murány-salgó-tarjáni részvénytársaságnak, mely nagyon sok jutalomkönyvet osztott szét. A telepi és bakostöréki tanítót szegény híveik 40 éves szolgálati jubileumuk alkalmával 120 K ért. ajándékkal lepték meg.

Az iskolai jelentéssel kapcsolatban két pontnál nagyobb vita támadt. A pongyeloki tanító a susányi 12 evang. tanuló hitbeli oktatását abbahagyta, mert 2 évig hasztalan várt díjazásra s fuvarja megtérítésére. Valentinyi Dezső szerint 12 tanulót hitoktatás nélkül hagyni s idegen egyház martalékául odadobni *nem egyezik meg a tanítói lelkiismerettel*. Igaz, hogy nem hívány-szerű kötelesség ez, ámde az evang. tanítónak magát Krisztust kell választania mintaképül, a ki mindenütt tanított, a hol csak hallgatóra talált. A kerület is hibás, mert ilyen célra kell pénzének lennie. Ez fontosabb a közigazgatási kiadásoknál. Gyürky Pál felszólalása után a kérdést úgy oldották meg, hogy a pongyeloki anyaegyházat felszólítják, hogy a susányi szórványt rendezze s a híveket e célra adóztassa meg. Mivel azonban a szórványban adóztatás nagy nehézségekkel jár, alaposan megokolt emlékiratot intéznek a kerülethez segítségért, mert fontos egyházi érdek veszedelméről van szó. — Varbóc, Ráhoi filiája hat év óta nem választott tanítót, az iskolakötelesek Ráhora, az anyaegyházba járnak s a tanító illetékének egy része az oktatás fejében a ráhoi tanítónak jut. A varbóciak szegénységükre, a tanulók csekély számára s az iskola, valamint a tanítólakás helyreállításának költséges voltára hivatkozva, a választást évről-évre odáztatják. Az egyházmegye bizottságot küldött a hely színére s a nyomozás kiderítette, hogy a kifogások alaptalanok. Ennek következtében elrendelték az iskola megnyitását. Varbóc különféle címen megint halasztást kért. Az iskolanyitást akkorra ígérte, ha vállalja a terhet megbírják. Belicza András lelkész hosszasan s jobb ügyhöz méltó buzgalommal védte a varbóciakat; az oktatásnak kára nincsen, mert Ráhora járnak a gyermekek. Az iskolanyitás oly költségekkel jár, hogy azt elerőtlenült hívei meg nem bírják. Csak egy menedéket lát: az *államosítást*. Cseh István halálos veszedelmünknek tartja az iskolák apasztását. Ha a nép

elszokik az áldozatoktól, az iskola fentartásától, utóbb majd a templomtól is sajnálja filléreit. Minden papnak örök éberséggel kell őrt állnia az iskolák mellett. Az egyházmegye már kimondta akaratát komoly vizsgálat adatai alapján. Varbóc nem vitatkozhatik az egyházmegyével, köteles egyszerűen meghajolni és engedelmeskedni. *Banczik Samu* nem érti, hogy ajánlhatja ev. lelkész az iskola államosítását, mikor arra elégséges ok nincs. Állami iskolát csak olyan ember kíván, a ki nem ismeri a különbséget az állami és felekezeti iskola szelleme közt. Amott a vallást heti két óra osztályrészszel elégitik ki, emitt minden tárgy tanítása közben szinte észrevétlenül plántálgatják az evang. vallásos szellemet. Tisztességes lutheránus ember nem mondhat olyat, hogy el lesznek iskola nélkül. A mely egyház iskolájáról lemond, saját élete fájának tápláló gyökereit vagdalja le. Apánk a maguk egyházi terhei mellett a róm. kath. egyház terhein is osztottak, még sem zúgolódtak, örömet hordták össze filléreiket. Hihetetlennek tartja, hogy Varbóc ennyire sülyedt volna. Erélyes intézkedést sürget. *Medveczky Sándor*: Mentől tovább odázza el Varbóc, annál több nehézséggel fog találkozni. Késlekedésével kockáztatja az állami hozzájárulást s talán bekövetkezik az a szomorú s megsebző eset, hogy a r. kath. püspök állít állami segítséggel a jobbára evang. Varbócra iskolát. Fel kell világosítani a népet, hogy újabb terhei nem lesznek. Gyürky P. felszólalása után a közgyűlés a ráhoi anyaegyház elnökségének *felelőség mellett meghagyta*, hogy a varbóci tanító híványát minél előbb terjessze az esperesség elé, hogy az új tanító legkésőbb egy év mulva munkába állhasson.

A közgyűlés megválasztotta még a kerületi gyűlési képviselőket, elrendelték a rozsnyói árvaházra az évi offerteriumot s több kisebb folyó ügyet intézett el. A gyámintézetnek 245 K bevétele volt; az egyházmegye rendelkezésére álló összeget megosztották Osgyán, Hacsava s a pozsonyi diakonissa anyaegyház között. Az istentiszteletet Kemény Lajos osgyáni lelkész végezte. (T.)

Pestmegye. Pestmegyei esperességünk aug. 1-én és 2-án Budapesten tartotta gyűlését. Az egyházmegye kiválóságai jobbára megjelentek; csak a lelkészek közül hiányzott az esperesség egyik oszlopa, Laukó Károly, a kit súlyos betegség tartott távol.

A gyűlés kedves családi ünneppel kezdődött. A napi rend előtt Szeberényi Lajos esperes szép beszéddel üdvözölte tavaly leköszönt elődjét, Török Józsefet s az egyházmegyei tisztviselők, összes lelkészek és gyülekezeti felügyelők arcképével remek diszalbumot adott át lelkes éljenzés közben. Török meghatva köszönte meg egykori serege megemlékezését, a mely egyik legkedvesebb emléke lesz. Laukót, a ki a tavasszal egész esendben ünnepelte lelkészségének 40-ik fordulóját, meleg szavú távirattal köszöntötték. Még a gyűlés alatt megérkezett Laukó köszönő válasza. Az egyházmegye azonban más módon is lerotta háláját Laukó Károly érdemeivel szemben. Laukó volt az esperességi papi özvegy-árva-intézet felvirágoztatója; az ő lankadatlan munkássága révén gyarapodott a vagyon akkora összegre, hogy az országban talán első helyen áll. A segélyező-egyesületnél Laukó-alapot létesítenek, a melynek kamatait a legtöbb árvával bíró papi családnak szánják. Ez a határozat azért is érdemes a közfigyelemre, mert Pestmegye ezzel határozottan állást foglalt a nyugdíjintézeteknél általában meghonosított gyermekszám-korlátozás ellen. Üdvözljük Pestmegyét ezen az úton, mely végre az emberiség szempontjának győzelmére visz.

A közgyűlésen legelőbb az általános tisztújítást ejtették meg. Minden hivatalban megmaradtak a régiek.

Újjászervezték az állandó bizottságokat is. Két legfontosabb tárgy az esperes és alesperes jelentése volt. Szeberényi Lajos esperes a múlt évben Kiskörösön, Csomádon, Csóváron, Acsán, Pencen és Kürtön meglátogatta az egyházakat. Útján Beniczky Lajos és Földvály Elemér e. m. felügyelők kísérték. Csomádon a paplak rozszant állapotban van, de egyelőre nincs remény gyökeres orvoslásra. A papi szolgálmányok megváltása sem sikerült. Keeskemét a helyi segélyegylet tőkéjét 15.000 koronára emelte s Laukó Károly-alapnak nevezte el.

Feszült figyelem közt adta elő az aszói javítóintézet templomának történetét. Az aszói kir. javítóintézet számára az igazságügyminiszterium templomot építtetett; középre hatalmas, sugártornyú épületet a róm. katolikusok számára; bele 8000 koronás orgonát állítottak. A prot. templom, mint valami feckszék, hozzá van ragasztva s még csak orgona sem jutott bele; kölcsönként harmónium használata mellett végezték a felszentelést is. A felszenteléskor az igazgatóság bántó mellőzésben részesítette a prot. papságot, míg a r. kath. papok számára fényes fogadást rendeztek. Az evang. hitoktatás is minden lépten-nyomon nehézségekbe ütközik; feltétlenül szükség van arra, hogy az egyetemes egyház a kormánytól vagy törvényhozásnál keresen orvoslást a vallási egyenlőség és viszonyosság elvének ily durva megsértése ellen.

Az áldozatkészség minden egyházban szép gyümölcsöket terem. A hívekből nem halt ki a buzgóság. Kiváltképen kiemelkednek Kiskörös, Cegléd, Aszód, Cinkota, Gyón stb. Az adakozók közt külön tisztelethely illeti meg a Prónay és Földvály nevet. Földvály Elemér minden egyházi célnál az első adakozók közt áll, a nélkül, hogy felszólítást várna. Iskola, gyámintézet, szegényügy apostoli lelkü támogatót talál benne. A szegény egyházaknak igazi — többnyire titkos — pátronusa. Erdek és hiúság nélkül, pusztán szíve belső ösztönéből tesz jót. Az esperességben 28 anyaegyház, 15 leányegyház, 29 lelkész, 3 s. lelkész, 34 felügyelő, 8 másodfelügyelő, 84 rendes tanító, 6 theologus és 7 tanítónövendék van. A lélekszám 53,531. A születések száma 2295 (1000 lélekre 42.5), halálozás 1782 (1000 lélekre 33). Confirmáltak száma 1113; 514 házasságot hirdettek egyháziilag, 497 esketés történt, ebből 362 tiszta, 135 vegyes pár. A gyermekek vallására nézve 28 esetben javunkra szerződtek, 95 pár nem kötött szerződést. Áttérés révén nyereségünk 27, vesztéségünk 37 lélek. Az egyházak összes bevétele 281,000 K, kiadása 233,000 K, tehát maradvány 48,000 K. A tőké értéke 201,000 K, a takarékmagtárak vagyona 44,000 K. A gyülekezetek összes vagyona a templomokban fekvő érték nélkül 2,425,752 K. Ezzel szemben teher 214,803 K.

Sárkány Béla alesperes iskolai jelentéséből a következő közérdekű adatokat soroljuk fel: *Aszód*on a gymnasiumban a tanítást 2 haláleset zavarta meg, különben minden rendben folyt. A tanárokat a kormány még nem fogadta be az állami nyugdíjintézetbe. A belépési összeget 1894-től fogva követeli, tehát mintegy 16,000 koronát. Ezt a gymn. tanácsa meg is ajánlotta, de válasz nem jött rá. — Az elemi iskolákban a 8 hónapi szorgalomidő minimumot mindenütt megtartották. Az olvasásban a fonetikus módszerrel szinte csodaeredményt értek el egyes helyeken; néhol azonban feltűnt, hogy a tanítók a kézikönyvet állandóan kezükben tartják, a mi azt mutatja, hogy az anyagnak nem urai. Többfelé osztogattak egyes pártfogók jutalmat. 65 iskola egészen jó karban van, a többi javításra szorúl. Az iskolák bevétele 122,000 K-t tett ki. Az alapok jövedelme 16,000 K, tandíjból 6248 K, egyházi segély 70,000 K, községi

segély 4526 K, állami segély 17,504 K, egyéb segély 6642 K. A tanítói fizetések összege 106,000 K. Az alesperes a tanítóegyesülettel egyetértőleg azt indítványozta, hogy a körlelkészek ne a vizsgálatok alkalmával látogassák az iskolát, hanem jóval előbb, munkaközben, a mikor a tanító módszerét, értékét könnyebben megítélhetik s a bírálat is érvényesülhet. *Alexy* Lajos ceglédi tanító melegen pártolta társai nevében ezt az indítványt. A diszvizsga csak színház. Nincs az a paedagogiai lángész, a ki ott az eredmény értékét s a módszer lényegét meg tudná ítélni. Budapest is eltörölte már ezt a merőben fölösleges ünnepélyt. *Koren Márton* azzal érvel, hogy a vizsgálat beszámoló s azzal a szülők érdeklődését kell ébrentartani. *Riecsánszky* a költséget sokalja. Végre a közgyűlés úgy határozott, hogy ajánlja a körlelkészeknek az iskola évközi meglátogatását. Az egyházmegye lelkészi karának egy része idegenkedik e feltétlenül célszerű intézménytől, a melylyel Dunántúl, Dunáninnen s több felvidéki megye évtizedek óta megbarátkozott. A nyilvános vizsgálat az ellenőrzés szempontjából merőben értéktelen. *Domonyban* p. o. a vizsgálaton 97 növendékből távol volt negyven, az I. osztályból csak egyetlen tanuló jelent meg. A költségtöbblet sem lehet ok az ellenzésre, mert hasznosabb gyümölcsötetés ennél alig akad.

A rákospalotai kir. leányjavító intézetben az igazgatóság a helyi lelkész panasza szerint nem gondoskodik az evang. tanulók hitbeli oktatásáról s általában a helyi lelkész több sérelmet szenved. Az ügy megvizsgálására *Szeberényi Lajos* esperes elnöklésével kiküldték *Sárkány Béla* alesperest, *Zolnay Jenő* ügyészt, dr. *Szelényi Aladárt*. Hasonló jelenség merült fel az apostagi gazdasági ismétlő iskolában. Az esperesség területén 13 községben 38 idegen intézetben 1402 tanuló részesült vallásoktatásban. A tanítást 9 lelkész, 1 tanár s 20 tanító végezte összesen 4271 kor. díjazás mellett. A női kézimunkatanítás terén Ceglédet és Rákospalotát emeli ki a jelentés. Ez utóbbi helyen *Halász Lajos* tanító leánya rendkívüli sikereket ért el.

A második napon előfordult egy sérelmi ügy is. *Páhiban* az egyházi járulék végrehajtását felfüggesztette a vármegye s az előjáróságot felszólította az adókövetés igazolására. *Szelényi* indítványára megküldik a vármegyének a szentesített Egyházi Alkotmányt részletes átirat kíséretében annak kimutatására, hogy ez jogerős kivétel és felelősségnek pusztán egyházi hatósághoz lehet helye. Végül még kisebb felterjesztéseket, felelősségeket intéztek el.

A gyámintézet *Földvály Elemér* és *Riecsánszky* *Endre* elnöklésével tartotta számadó-gyűlését. *Földvály Elemér*, a mint évek óta szokta, az idén is 200 K-át adományozott két szűkölködő egyház számára. A *Bachát*-alakra 334 K folyt be, a gyámintézeti gyűjtés maga pedig 753 K-ra rügött. Így az összes bevétel 1287 K volt, a mi az esperességet a kerület első egyházmegyéi közé emeli. A szabad rendelkezésre álló összegből a szeretetadományra 105 K, a *Gusztáv Adolf*-egyletre 53 K, a pozsonyi diakonissa-intézetre 30 K, *Fóthnak* 100 K, *Apostagnak* 190 K, *Kávának* 160 K jutott. („T.”)

Lelkésziktatás Lőcsén. Augusztus hó 5-én nagy ünnepe volt *Lőcsé* ev. híveinek. Akkor iktatták hivatalába az új lelkészt, *Illgen Antalt*. A templom virágokkal és fenyőfácskákkal gyönyörűen fel volt díszítve. A helybeli másodlelkész *Ratzenberger Ferenc* végezte az oltári szolgálatot, mire *Weber Samu* szepesi városi egyházmegyei főesperes, *Székely Gyula* tátraaljai esperessel és *Kübecker Albert* alesperessel az oltár elé lépett és elvégezte az ünnepélyes beiktatást. Beszédében visszaemlékezett a dicső úttörőkre és elődökre. Itt működött két superinten-

dens, Zabler Péter és Pfannschmied Keresztély. Kitiün tudósok, mint Ribiry János, különös fényt derítettek az egyházra.¹ Kiváló költők, mint Herrmann János és Gretzmacher János égfelé vitték hiveik lelkét. Áldásos és hosszú volt Osterlamm Károly működése, ki az új nagy templomot 1837-ben felavatta és ötvenéves jubileumát községében ünnepelte. Mintaszerű volt a közvetlen előd, Dianiska András működése, ki mint lelkész, esperes, gyámintézeti elnök, az árvaház és a megalapítója, a Herrmann Gusztáv alapítványok segítségével oly fejlődés útjára vitte egyházát, mint előtte senki. Ily dicső elődök szelleme intőleg tekint most az új lelkészre is. Phil. 3, 17 szavaival: „Legyetek mind egyetembe én követőim atyámfiai és vegyétek eszetekbe azokat, kik úgy járnak, a miképen mi nektek példa vagyunk“. Azután átadta a beiktató főesperes az új lelkésznek működése jelvényeit, a templom kulcsait, a bibliát, a kereszteleési edényt és a kelyhet, hozzáfűzve egyenként a figyelmeztetéseket és intéseket, melyeket a lelkészi ténykedéseknél a jó lelkipásztornak szemmel tartania kell. Az áldással véget ért a beiktatási szertartás. Rövid ének után a beiktatott lelkész a szószékre lépett és I. Kor. IV. 1—2 felett beköszöntő beszédet mondott, mely a nagy hallgatóság szívét és elméjét magával ragadta. A szent beszéd után a községyi vegyes kar előadta a 100-ik zsoltárt Wagner W. compositioja szerint, Ormóssy K. tanító vezetése mellett oly szépen, hogy a legkritikusabb művész is teljes kielégítést nyert. Végül az új lelkész áldást mondott az oltár elől s ezzel véget ért a beiktató istentisztelet.

Rázgha Pál emléke. A pozsonyi evang. egyház múlt vasárnapi közgyűlésén elhatározta, hogy egykori kitünő lelkészének, Rázgha Pálnak, a ki 1849-ben Haynau alatt vértanúhalált szenvedett a magyar szabadságért, emléktét és érdemeit születése százados fordulóján jegyzőkönyvében megörökíti, támogatja azt a mozgalmat, mely a vértanúnak szobrot akar állítani s addig is, míg a szobor elkészülne, emléktáblát helyez el Rázgha Pál egykori lakásának falába. Az emléktáblát a Luther-Társaság és Gyámintézet idei közgyűlése alkalmával avatják fel s az ünnepségre meghívják azon gyülekezeteket is, a melyekben Rázgha Pál lelkészkedett. A határozatot a közgyűlés a napirend előtt egyhangúlag hozta s az emléktábla feliratának megszerkesztésével az indítványozó Kovács Sándort bizta meg. Azt hiszszük, e határozat az egész országban méltó visszhangot fog kelteni s újra felbuzdul az adakozó kedv a vértanú szobra iránt is.

Ágfalván június 24-én volt az új egyházfelügyelőnek, Stark Lajos soproni birtokosnak ünnepélyes beiktatása. Emelte az ünnepély fényét, hogy Scholtz Ödön lelkész ugyanakkor öt áttérő katolikus ifjút vett fel ünnepélyesen egyházunkba. Július 3-án este 8 órakor a lutheránus pogánymissió 200 éves alapításának emlékére jubileumi istentisztelet tartatott, melyen a lipcsei missió jubileumi alapjára beszédett offertorium 35 K 05 fillért eredményezett. A tavasszal megalakult nőegyletnek eddig mintegy 200 tagja s máris több mint 300 K bevétele van. A Boesckay-ünnep alkalmából kiadott Boesckay-füzetből 325 példány kelt el a gyülekezetben. Az idej gyámintézeti gyűjtés 153 K 13 fillért eredményezett.

Tátraaljai hírek. Tátraháza-fürdőn az erdőben Dianiska Frigyes késmárki lelkész istentiszteletet tartott. (Júl. 23.). Szép beszédének s előadásának akkora hatása volt, hogy a Kéler Pál-alapra önkéntes adományképen 94 kor. 60 fill. gyűlt be. — *Rökuson* Gamauf Gyula Budapestről 200 koronát ajánlott fel a gyülekezet lelké-

szének hivatalos kiadásaira, Nádor Lajos (r. kath. ugyan-csak Budapestről) pedig 50 kötetrel megvetette a rökusi népkönyvtár alapját, azonkívül kitűzött 50 korona díjat egy magyar nyelvben legszebb előmenetelt tanusító férfi és 25 K díjat egy hajadon számára. Vajha sok követőjük akadna.

Lelkészeválasztások. *Várpalotán* Szalay Ferenc örökébe aug. 5-én 4 jelölt közül Mohácsy Lajos gergelyi lelkészt választották meg. — *A keszöhidegkúti s beleskai* egyház a Bauer Adolf esperes elhalálása következtében megüresedett lelkészi állást f. é. aug. 5-én egyhangú felkiáltás útján Perl János helyettes lelkésszel töltötték be. Az új lelkészek munkájára Isten áldását kérjük.

Hegyaljai egyházmegyénk augusztus 2-án és 3-án Miskolcon tartotta közgyűlését.

Halálozás. Az abaujszántói ág. h. evang. egyház fájdalommal tudatja, hogy kántorja, 35 évig tanítója, *Hojtmanszky Lajos*, vasárnap reggel meghalt. Temetése f. hó 6-án d. u. 5 órakor volt. — Áldás emlékére!

IRODALOM.

Az e rovatban ismertetett műveket a szerkesztőség útján is meg lehet rendelni a pénz előzetes megküldése vagy utánvétel mellett.

„Egyszerűség“ cím alatt Nagy Lajos szentantalfai lelkész egy kis versfüzetet adott ki, a melyet baráti körének szánt emlékül. A füzetben vannak vallásos és családi költemények, fordítások és eredetiek. Komoly, nemes érzésből fakadó költemények; mindegyikben van egy-egy gondolat; a forma és nyelv nem ér föl azonban az érzések tisztaságáig s a gondolatok nemességéig. Részünkről legsikerültebbeknek fordításait tartjuk. Ezekből közöltünk mutatványt a Családi Lapban. Van benne még több alkalmi vers is, a miket a Balatonvidék újjáteremtője, Darányi miniszter sugallt. Ezek inkább helyi érdekű dolgok s közzétételüket az a baráti kör magyarázza meg, a melynek a szerző füzetét szánta. A füzet kiállítása esinos, tetszetős. Ára egy korona. Megrendelhető a szerzőnél Szentantalfán (Zalamegye).

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztő pihenni vidékre távozott. A cikkeket és közleményeket az „Evang. Óralló“ szerkesztősége címén, Pozsonyba kérjük. Szerkesztőnk a hozzá közvetlenül intézett tudakozódásokra hazatérte után fog válaszolni.

„Templom a családban“. Időben megjelenik.

Zichy Mihálynak

„LUTHER WARTBURGBAN“ című képe ne hiányozzék egy protestáns családban se.

Kapható művészi kivitelű réznyomatban 12 koronáért Petrik Gézánál Budapesten, II. ker., Donáti-utca 49. szám. Megfelelő keret külön.

* Memorabilia augustana confessionis in regno Hungarie a Ferdinando I usque ad III recensuit Joannes Ribiry 1787.

MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK NYÁRI MENETRENDJE.

Indulás Budapest ny. pályaudvarról		
Dél felé		
idő	a vonat neve	hová
1.00	köl. ost. exp. v.	Wien, Páris, Ostende, London
5.45	sz. v.	Páris, Ostende, London
6.00	sz. v.	Dunakeszi-Alag
6.15	sz. v.	Brassó
6.35	sz. v.	Gödöllő
6.40	sz. v.	Szeged, Szolnok
6.45	sz. v.	Lajosmizse, Kecskemét
6.55	sz. v.	Lajosmizse
7.20	sz. v.	Zsolna, Berlin
8.00	sz. v.	Wien
8.05	sz. v.	Dunakeszi-Alag
8.30	sz. v.	Temesvár, Karansebes, Buzsák
8.50	sz. v.	Vác, N.-Máros
9.20	sz. v.	Piliscsaba
9.35	sz. v.	Wien, Páris
9.40	sz. v.	Páris, Ostende, London
11.25	sz. v.	Budapest, Békéscsaba
11.35	sz. v.	Páris, Ostende, London
11.40	sz. v.	Lajosmizse, Kecskemét

Érkezés Budapest ny. pályaudvarra		
Dél felé		
idő	a vonat neve	honnan
1.25	k. o. e. v.	Konstantinápoly, Bukarest
4.15	sz. v.	Dunakeszi-Alag
5.35	sz. v.	Czegöld
6.15	sz. v.	Szolnok, Czegöld
6.25	sz. v.	Berlin, Zsolna
6.35	sz. v.	Lajosmizse
6.55	sz. v.	Lajosmizse
7.05	sz. v.	Páris, Ostende, London
7.15	sz. v.	Dunakeszi-Alag
7.25	sz. v.	Wien
7.35	sz. v.	Dunakeszi-Alag
7.45	sz. v.	Páris, Wien
8.00	sz. v.	Gödöllő
8.10	sz. v.	Nagy-Máros
8.15	sz. v.	Kecskemét, Lajosmizse
8.25	sz. v.	K.-K.-Félegyháza
8.35	sz. v.	Lajosmizse
8.45	sz. v.	Páris, Ostende, London
9.10	sz. v.	Dunakeszi-Alag
9.25	sz. v.	Berlin, Zsolna, Pozsony
10.20	sz. v.	Páris, Ostende, London
10.30	sz. v.	Eszekujvár
10.50	sz. v.	Szeged

Indulás Budapest k. pályaudvarról		
Dél felé		
idő	a vonat neve	hová
1.15	sz. v.	Hatvan
6.20	sz. v.	Nagy-Kanisza, Trieszt
6.45	sz. v.	Wien, Grätz, Sopron
7.00	sz. v.	Újvidék, Zimony
7.10	sz. v.	Rutka
7.15	sz. v.	Belgrád, Bród
7.25	sz. v.	Gyulafehérvár, Nagyszombat, Károlyváros, Tóvis, Stánislau
7.35	sz. v.	Fehérvár, Grätz
7.40	sz. v.	Kassa, Lemberg, M.-Sziget
7.45	sz. v.	Gödöllő
8.00	sz. v.	Zágráb, Fiume, Torino, Roma, Pécs, Vinkovce
8.10	sz. v.	Kassa, Csorba
8.15	sz. v.	Zágráb, Fiume, Pécs, Bród
8.35	sz. v.	Munkács, M.-Sziget
8.50	sz. v.	Wien, Grätz, Sopron
9.00	sz. v.	Bicske
9.05	sz. v.	Kolozsvár, Brassó, M.-Sziget, Stánislau
9.35	sz. v.	Rutka, Berlin
11.15	sz. v.	Kis-Körös

Érkezés Budapest k. pályaudvarra		
Dél felé		
idő	a vonat neve	honnan
5.00	1.sz.sz.	Mária-Radna, Arad, N.-Arad, Debrecen
5.20	v. v.	Berlin, Rutka
5.45	sz. v.	Stánislau, M.-Sziget
5.45	sz. v.	Belgrád, Boszna-Bród
6.10	sz. v.	Brassó, Arad
6.15	sz. v.	Bicske, Gyékényes
6.35	sz. v.	Lemberg, Kassa, M.-Sziget
6.40	sz. v.	Wien, Trieszt
6.50	sz. v.	Csorba
7.10	sz. v.	Gödöllő
7.10	sz. v.	Kis-Körös
7.20	sz. v.	Brassó, Kolozsvár
7.25	sz. v.	Grätz, Fehérvár
7.35	sz. v.	Hatvan
7.50	sz. v.	Bukarest, Brassó
7.50	v. v.	Páris, Adony-P.-Szabolcs
8.10	sz. v.	Fiume, Zágráb, B.-Bród, Pécs
8.15	sz. v.	Csorba, Kassa
8.30	sz. v.	Szolnok
8.45	sz. v.	Hatvan
8.50	sz. v.	Torino, Roma, Fiume, Zágráb
9.10	sz. v.	Győr
9.45	sz. v.	Berlin, Rutka
9.50	sz. v.	Szabadka
10.15	sz. v.	Trieszt, Nagy-Kanisza

ÉRVÉNYES 1906 MÁJUS HÓ ELSEJÉTŐL

Hornýánszky Viktor es. és kir. udvari könyvnyomdája Budapest. 35.458.

1 Vast- és ünnepnapokon május 20-tól kezd.
 2 Vast- és ünnepnapokon május 20-tól kezd.
 3 Vast- és ünnepnapokon bejárólág szeptember 9-ig közlekedik.
 4 Majstom csak Vácig közlekedik.
 5 Minden szerdán, csütörtökön és vasárnapon kezd.
 6 Minden szerdán és szombaton közlekedik.
 7 Vast- és ünnepnapokon május 6-tól közlekedik.

1 Érték minden hétfőn és csütörtökön.
 2 Júnus 1-től közlekedik.
 3 Vast- és ünnepnapokon május 20-tól bejárólág szeptember 9-ig közlekedik.
 4 Vast- és ünnepnapokon május 21-től kezd.
 5 Érték minden kedden, csüt. és szombaton.
 6 Vast- és ünnepnapokon május 6-tól közlekedik.

1 Vast- és ünnepnapokon május 20-tól bejárólág szeptember 9-ig közlekedik.
 2 Majstom csak Brassóig közlekedik.
 3 Indul Budapestről május 31-től.
 4 Csak határozatokon közlekedik.

1 Érték Budapestre Júnus 1-től.
 2 Majstom csak Brassóig közlekedik.
 3 Vast- és ünnepnapokon május 20-tól bejárólág szeptember 9-ig közlekedik.
 4 Csak határozatokon közlekedik.